Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyon Sistemi - İGV Uygulaması - Tunus ve Arnavutluk

Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü - 15.04.2026 Tarihli 121178227 Sayılı Yazı- Revize PEM - Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyon Sistemi - İGV Uygulaması - Tunus ve Arnavutluk

T.C. TİCARET BAKANLIĞI Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü

Sayı : E-16934678-163.01.02-00121178227 **Konu :** Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyon Sistemi - İGV Uygulaması - Tunus ve Arnavutluk

15.04.2026 / 121178227 DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Ankara Gümrük Müşavirleri Derneğinin 03.04.2026 tarihli ve 529 sayılı yazısı.

Ankara Gümrük Müşavirleri Derneği'nden alınan İlgi'de kayıtlı yazıda özetle; 1 Nisan 2026 tarihi ve sonrasında Avrupa Birliği (AB) ülkelerinden A.TR dolaşım belgesi ve tedarikçi beyanı eşliğinde ithal edilen Tunus ve Arnavutluk menşeli eşya için ilave gümrük vergisi (İGV) muafiyeti uygulanıp uygulanmayacağı sorulmaktadır.

İthalatta İlave Gümrük Vergisi uygulanmasına ilişkin mevzuat İthalat Genel Müdürlüğünce hazırlanıp yayımlanmakta; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 447 nci maddesine uygun olarak sözkonusu mevzuatın gümrüklerde uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi hususlarında ise Gümrükler Genel Müdürlüğü yetkili bulunmaktadır.

Diğer taraftan; 3351 sayılı Karar'ın Avrupa Birliği'nden A.TR dolaşım belgesi eşliğinde gelen eşyadan İGV tahsiline ilişkin 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında; "Ekli tablolarda yer alan ve A.TR dolaşım belgesi eşliğinde ithal edilen Avrupa Birliği ve Türk menşeli olmayan eşyadan "Diğer Ülkeler" sütununda belirtilen oran üzerinden ilave gümrük vergisi alınır. Ancak, Türkiye`nin taraf olduğu serbest ticaret anlaşmaları çerçevesinde bir çapraz menşe kümülasyon sistemine dahil

ülkeler menşeli eşyadan tercihli menşeinin tevsiki halinde ilave gümrük vergisi alınmaz.” denilmiştir.

Madde lafzında da belirtildiği üzere; AB veya Türkiye menşeli olmayan bir eşyadan AB’den Gümrük Birliği kapsamında A.TR dolaşım belgesi eşliğinde ithal edildiğinde İGV alınmaması aşağıda belirtilen üç koşulun birlikte sağlanmasına bağlıdır:

1. Menşe ülke ile Türkiye’nin serbest ticaret anlaşmasının (STA) bulunması,

2. İlgili STA’nın bir çapraz menşe kümülasyonu çerçevesinde işletilmesi,

3. Eşyanın tercihli menşeinin tevsik edilmesi.

Arnavutluk ve Tunus açısından madde metninde belirtilen şartların karşılanıp karşılanmadığına bakıldığında; ilk koşulun her iki ülke tarafından da karşılandığı görülmektedir.

Arnavutluk bakımından; Türkiye – Arnavutluk STA 1 Ocak 2026 tarihinden bu yana ikili kümülasyon çerçevesinde işletildiğinden ikinci koşul karşılanmamakta ve ayrıca menşe tevsiki aranmasına gerek olmadan 10791 sayılı Karar’la ihdas edilen “Geçici Madde 2”nin geçerlilik tarihinin sona erdiği 1 Nisan 2026 tarihi itibarıyla AB’den A.TR dolaşım belgesi eşliğinde ithal edilen Arnavutluk menşeli eşyadan İGV tahsil edilmesinin icap ettiği düşünülmektedir.

Tunus bakımından; Türkiye – Tunus STA kapsamında 1 Nisan 2026 itibarıyla çapraz kümülasyonun mümkün olduğu tek STA ülkesi Mısır’dır. 3351 sayılı Karar’ın 2 nci maddesinin ikinci fıkrası, AB’den Gümrük Birliği çerçevesinde yapılan ithalat işlemlerine özgü bir madde olduğundan, üçüncü koşuldan da anlaşılacağı üzere, ikinci koşulda belirtilen çapraz kümülasyona AB’nin de dahil olması gerekmektedir. Türkiye - Tunus - AB arasında 1 Ocak 2026 tarihinden bu yana çapraz kümülasyon uygulanamadığından İGV uygulamaları bakımından Tunus’un da ikinci koşulu karşılamadığı görülmektedir.

Diğer bir deyişle; Arnavutluk ve Tunus menşeli ürünler, 3351 sayılı Karar’ın 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ikinci koşulu halihazırda sağlamadığından, üçüncü koşul olan menşe tevsikine dair ayrıca bir değerlendirme yapılmasına ihtiyaç duyulmamaktadır.

Öte yandan, İlgi’de kayıtlı yazıda tedarikçi beyanlarının kullanımına dair ileri sürülen bazı hususların açıklığa kavuşturulmasında yarar görülmüştür:

AB ile Gümrük Birliği kapsamı ticaretimiz serbest dolaşım ilkesine dayandığından, 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın ticaret politikası önlemlerine ilişkin 47 nci maddesinde belirtilen durumlar hariç olmak üzere AB'den A.TR dolaşım belgesi eşliğinde gelen eşya için menşe tevsiki aranmamaktadır.

Hem Türkiye hem de AB ile aynı menşe kurallarına dayanan STA'ları bulunan ülkeler ile çapraz menşe kümülasyonu uygulanabilmesi amacıyla, 2006/10895 sayılı Türkiye ile Avrupa Topluluğu Arasında Oluşturulan Gümrük Birliği`nin Uygulanmasına İlişkin Esaslar Hakkında Karar'ın Beşinci Bölümü hükümlerine uygun olarak anılan Karar'ın Ek-VI/Ek-VII'sinde bulunan tedarikçi beyanı/uzun dönem tedarikçi beyanı ile tercihli menşe kurallarına göre eşyanın ilgili STA ülkesi menşeli olduğu kanıtlanabilmektedir.

Halihazırda, gümrük mevzuatımızda 3351 sayılı Karar'ın 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen "eşyanın tercihli menşeinin tevsiki" koşulunu karşılayabilecek yukarıda belirtilen "tedarikçi beyanı" dışında başka bir belge bulunmadığından; tedarikçi beyanı, 3351 sayılı Karar'ın 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen 3.koşulu sağlamak için kullanılan bir belge halini almıştır.

Tedarikçi beyanının tabi olduğu mevzuat doğrudan AB gümrük mevzuatından kaynaklanmakta ve ülkemiz açısından bağlayıcılığı Gümrük Birliği'nin işleyişine ilişkin esasları belirleyen ve "Köprü Mevzuat" olarak da adlandırılan Türkiye – AB Gümrük İşbirliği Komitesi'nin (GİK) 1/2006 sayılı Kararı'na ve bu Karar'a istinaden yayımlanan 2006/10895 sayılı Karar'a dayanmaktadır.

Bu çerçevede, tedarikçi beyanlarının geçerliliğine dair yapılacak değerlendirmelerin kendi mevzuatı dahilinde ve belgenin asıl kullanım amacı olan AB ile çapraz kümülasyonun uygulanabilirliği esas alınarak somut olay bazında yapılmasının daha uygun olacağı mütalaa edilmektedir.

Buna ilaveten, İlgi'de kayıtlı yazıda atıfta bulunulan "geçirgenlik" uygulaması, 20/12/2025 tarihli ve 33113 sayılı Resmî Gazete`de yayımlanan Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararı Kapsamı Tercihli Menşe Kuralları Hakkında Yönetmeliğin 58 inci maddesinde düzenlenmiştir. Madde metninde; "(1) 2012 kurallarına göre Ek V`te yer alan kümülasyonun mümkün olduğu Taraf ülkelerden biri menşeli kabul edilen ve Armonize Sistemin 1 inci, 3 üncü, 16 ncı (işlenmiş balıkçılık ürünleri bakımından)

ve 25 ilâ 97 nci Fasıllarında yer alan eşya, 10 uncu madde kapsamında menşe kümülasyonuna tabi tutulabilir. (2) Birinci fıkrada belirtilen menşe kümülasyonunun uygulanabilmesi için eşyanın, 2012 kurallarına ilişkin mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş veya hazırlanmış bir menşe ispat belgesi eşliğinde ithal edilmiş olması ve 10 uncu maddenin uygulanmasıyla elde edilen ürünlerin ihracat tarihinde 36 ncı maddede belirtilen belge saklama süresinin sona ermemiş olması gerekir.” denilmiştir.

İncelenmesinden de görüleceği üzere, geçirgenlik hükmünün işletilebilmesi için ilgili eşyanın 2012 kurallarına göre ithal edilmiş olması gerekmektedir. Buna göre, Türkiye ile Tunus ve Arnavutluk arasında halihazırda 2012 kuralları geçerli olduğundan Türkiye’den AB’ye Gümrük Birliği kapsamında A.TR dolaşım belgesi eşliğinde ihraç edilen ve bunun öncesinde Türkiye’ye 2012 kurallarına göre geçerli bir menşe ispat belgesi eşliğinde ithal edilmiş olan Tunus ve Arnavutluk menşeli eşya için Türkiye’deki tedarikçileri AB’de geçirgenlik hükmünün işletilmesi amacıyla tedarikçi beyanı düzenleyebilecektir.

Bakanlığımızca yayımlanan “Türkiye PEM Matrisi”nde de gösterildiği üzere; AB ile Tunus ve Arnavutluk sırasıyla 1 Mart 2025 ve 1 Ocak 2025 tarihlerinden itibaren tedricen ve 1 Ocak 2026 itibarıyla ise kesin olarak yalnızca 2023 kurallarını uygulamaya başlamıştır.

AB’deki tedarikçilerin Türkiye’ye A.TR dolaşım belgesi eşliğinde ihraç edilen Tunus ve Arnavutluk menşeli eşyaya ilişkin tedarikçi beyanı düzenleyebilmeleri için bu eşyanın AB’ye 2012 kurallarına göre ithal edilmiş olması gerekmektedir.

8 Ağustos 2025 tarihli ve 2025/1728 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü ile Birlik Gümrük Kodu Uygulama Tüzüğü’ne (Union Customs Code Implementing Act) getirilen değişiklikler neticesinde, 2012 ve 2023 kurallarının eş anlı uygulanabildiği geçiş döneminin son günü olan 31 Aralık 2025 tarihi ve öncesinde düzenlenen ve üzerinde hangi kural setine göre düzenlendiği belirtilmemiş olan tedarikçi beyanlarının kendiliğinden 2012 kurallarına göre düzenlenmiş sayılacağı hükme bağlanmıştır. 1 Ocak 2026 tarihi ve sonrasında AB ile Arnavutluk ve Tunus arasında yalnızca 2023 kuralları geçerli olduğundan; bu tarih sonrasında AB’de Arnavutluk ve Tunus menşeli ürünlere ilişkin düzenlenebilecek tedarikçi beyanlarının geçerli addedilebilmesi için beyanın 2012 kurallarına göre düzenlendiğinin beyan metninde özellikle belirtilmesi gerekmektedir.

Geçirgenlik hükmü ve tedarikçi beyanına ilişkin mevzuat birlikte değerlendirildiğinde; AB'deki tedarikçilerin 1 Ocak 2026 öncesinde AB'ye 2012 kurallarına göre ithal edilmiş olan Arnavutluk ve Tunus menşeli ürünler için Türkiye'deki alıcılarına 1 Ocak 2026 sonrasında da ilgili eşyanın AB'ye ithali esnasında düzenlenen menşe ispat belgesine dayanarak belge saklama süresi olan 3 yıl dolana dek tedarikçi beyanı verebilecekleri; sözkonusu ürünlerin 2023 kurallarına göre AB'ye ithal edilmiş olması halinde ise 1 Ocak 2026 ile ilgili ülke (Tunus/Arnavutluk) ile Türkiye arasındaki STA tadilatının yürürlüğe girdiği tarihe kadar Türkiye'deki alıcılarına tedarikçi beyanı veremeyecekleri mülahaza edilmektedir.

Aynı zamanda; ülkemiz ile Tunus ve Arnavutluk arasındaki STA`ların Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon`un en güncel haline atıfla tadil edilmesine dair gerekli yasal süreçler yakından takip edilmektedir.

Yukarıda belirtilen açıklamalar çerçevesinde, İGV tahsilatına ilişkin yapılacak değerlendirmelerin İGV mevzuatının temelini oluşturan 3351 Karar'ın amir hükümleriyle ihdas edilen koşulların karşılanıp karşılanmadığına bakılarak yapılması ve tedarikçi beyanlarının geçerliliğine dair değerlendirmelerin kendi mevzuatı dahilinde yapılması büyük önem taşımaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz/rica ederim.

Talip Engin KAYA Bakan a. Daire Başkanı

Dağıtım: Gereği: Ankara Gümrük Müşavirleri Derneğine Bursa Gümrük Müşavirleri Derneğine İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneğine İzmir Gümrük Müşavirleri Derneğine Mersin Gümrük Müşavirleri Derneğine Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine (TOBB) Türkiye İhracatçılar Meclisine (TİM) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonuna Tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerine **Bilgi:** İthalat Genel Müdürlüğüne Gümrükler Genel Müdürlüğüne

Gümrükler Genel Müdürlüğü İçin Tıklayınız.

Mevzuatlara Dönmek İçin Tıklayınız.